

Изказване на омбудсмана Мая Манолова по повод честване 15-годишнината на ДАЗД и организираната конференция „Детето – национален приоритет“

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН КАЛФИН,
УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ЖЕЧЕВА,
УВАЖАЕМИ ПАРТНЬОРИ,**

С удоволствие се обръщам към Вас по този начин, защото за първите сто дни от встъпването ми като омбудсман с Вас, екипът на Агенцията за закрила на детето, се превърнахме наистина в партньори, в съмишленици за каузата за защита правата на децата.

Защитата на правата на децата и съблюдаването на техния най-добър интерес са изведени от държавата като национален приоритет. Но всички ние, институции и гражданско общество, всекидневно трябва да бдим за спазването на детските права и да сме готови да даваме отговор до колко тези права са осъществени, до колко са реални и не са само в сферата на добрите намерения и пожелания.

Затова, като национален омбудсман изведох правата на децата като мой основен приоритет за 2016 г. Нарекох този приоритет „В нашите ръце“. Защото техният живот, тяхното бъдеще наистина са в нашите ръце – на децата в институции и извън институции, на децата на разведени родители, на децата в риск и в конфликт със закона, на „самотните деца“ – тези, чиито родители са на гурбет в чужбина и са оставени на грижите на други хора.

Особено съм притеснена от нарастващата бедност в обществото, която с най-голяма сила се отразява и удря децата. Те са най-потърпевши от това, че

1/3 от българите живеят под прага на бедност и че половината са застрашени от бедност. Тази реалност влече след себе си драматични последици за децата – отпадане от училище (над 15% от децата не посещават училище), липса на здравеопазване, лоши битови условия и като краен резултат – социално изключване. Липса на перспектива за реализация и нормален живот.

Още през първите месеци като омбудсман се сблъсках с десетки съдби на деца в социални институции, които са изведени от семействата си поради бедност, поради липса на нормални условия за живот. За каква реинтеграция можем да говорим при липсата на доходи и дом на биологичните им семейства и често при липса на адекватна подкрепа от страна на държавата?

Затова и повечето от специализираните институции играят изцяло социална роля – детето намира подслон и храна. Но е лишено от семейство. Израства в самота.

Тук ще отбележа с добри думи завършилия процес на деинституционализация на домовете за деца с увреждания. Въпреки ролята ми на коректив и отправените препоръки по отношение на функционирането на домовете от нов тип, искам специално да подчертая, че оценявам водещата роля на Държавната агенция за закрила на детето за осъществяването на този процес. Екипът на ДАЗД беше и координатор, и двигател на този процес, за което поднасям моите искрени адмирации! Една тъмна и срамна страница от „епопеята на забравените“ бе затворена завинаги и благодарение на ДАЗД.

Очаквам същият процес на деинституционализация да се случи през следващите години по отношение на домовете за деца, лишени от родителски грижи. И отново държавната агенция ДАЗД да бъде на ниво със своя професионализъм, компетентност и любов към децата. В този процес ще се включа и аз като омбудсман. От началото на тази година започнахме проверки за всички домове на деца, лишени от родителска грижа, ще изготвим специален

доклад, конкретни препоръки за всеки дом, ще стимулираме процеса на извеждане на децата от институциите. Целта е през следващите няколко години нито едно дете да не остане в дом от стар тип.

Голяма тревога за мен като омбудсман е съдбата на децата в конфликт със закона. Притеснена съм от темповете, с които се работи по реформата в детското правосъдие. През първите два месеца като омбудсман заедно с екипа ми извършихме проверки във всеки един от специализираните интернати. И излязохме с категорична препоръка – да бъдат закрити час по-скоро. Но за да се случи това, е необходима работа паралелно по няколко направления – изработване на съвременно законодателство, подготовка и на децата, и на екипите от специалисти за извеждане от интернатите и подготовка на новите социални корекционно-възпитателни услуги. Защото всеки ден в интернат е един ден по-малко детство.

Убедена съм, че постигането на всички тези цели е възможно само с обединените усилия на всички институции, на всички Вас, с които днес сме тук. И разбира се на екипа на Държавната агенция за закрила на детето.

Честит празник, уважаеми партньори!

Бъдете все така отдадени на грижата за децата. Тяхното бъдеще, а и бъдещето на България, са в нашите ръце!